

Konya Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğrencilerinin Süt ve Süt Ürünleri Tüketim Sıklığı ve Bunu Etkileyen Faktörler

Doç. Dr. Seniha HASİPEK / Yrd. Doç. Dr. Nevin AKTAŞ /
Arş. Gör. Metin Saip SÜRÜCÜOĞLU
A.Ü. Ziraat Fakültesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu — ANKARA
Arş. Gör. Nihat AKIN
— Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi — KONYA

ÖZET

Bu araştırma, Konya Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinden belirlenen 84 erkek, 72 kız toplam 156 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Süt ve süt ürünlerinin deneklerce tüketildikleri öğünler incelenmiş ve gerek kız gerek erkek öğrenciler tarafından süt, peynir, tereyağı, ve kaymanın en fazla sabah kahvaltısında tüketildiği belirlenmiştir. Yoğurt, ayran, dondurma öğle yemeğinde, sütle yapılan tatlılar ise öğle ve akşam yemeklerinde daha fazla tüketilmektedirler.

Deneklerin süt tüketim sıklığında, yaz mevsiminde haftada birkaç ve seyrekte kış mevsiminde ise yalnızca seyrekte yığılma görülmektedir. Beyaz peynir kış ve yaz mevsimlerinde en fazla hergün tüketilmekte diğer peynirler deneklerin çoğunluğu tarafından seyrek tüketilmektedir. Yoğurt ve ayran yazın daha çok hergün ve haftada bir kaç kez olarak, kışın ise haftada birkaç kez tüketilmektedir. Dondurma tüketiminde kışa kıyasla yazın daha sık olmaktadır. Kaymak ve sütlü tatlılar yaz kış seyrek tüketilmektedir.

Süt ve süt ürünlerinin kış ve yaz mevsiminde tüketim sıklığına cinsiyetin etkisi istatistiksel olarak incelenmiş; süt, aromalı süt, kaşar peyniri, tulum peyniri, tereyağı, ayran, dondurma gibi ürünlerin tüketim sıklığında istatistiksel bir farkın olmadığı saptanmıştır ($P > 0.05$). Her iki mevsimde de yoğurt ve beyaz peynirin kız öğrenciler tarafından daha sıklıkla tüketildiği belirlenmiştir.

SUMMARY

THE CONSUMPTION RATE of MILK AND DAIRY PRODUCTS of UNIVERSITY YOUTH AND THE EFFECTIVE FACTORS of THIS SITUATION

This research was carried out on a total number of 156 selected students from the

Faculty of Agriculture of Konya Selçuk University of which 84 were male and 72 females.

The results of the research revealed that milk, cheese, butter and cream are consumed mostly at breakfast by both male and female students. Yoghurt, ayran, ice-cream are consumed at most at lunch while milk deserts consumption is concentrated at lunch and dinner time.

The results also revealed that milk consumption frequency is «a few times per week», and «rare» in summer and is only «rare» in winter. The majority of the students eat white cheese everyday. The other types of cheese are consumed rarely. Yoghurt and ayran are consumed everyday by most of the students in summer time and a few times in winter time. Ice-cream consumption is more often in summer than in winter. Cream and milk deserts are consumed rarely in both seasons.

The effect of sexuality of the rate of milk and dairy products consumption during winter and summer seasons was statistically studied. It was established that no differences exist in the consumption rates of milk and dairy products, milk, flavoured milk, butter, cheese, ayran, ice-cream, etc... It was also established that yoghurt and white cheese were more frequently consumed by the female students during winter and summer.

GİRİŞ

İnsanların çok çeşitli olan besin ihtiyaçlarını uzun süre tek başına karşılama yeteneğinde olan tek besin, doğanın büyük bir özenle hazırladığı süttür. Süt ve süt ürünlerinin özellikle protein ihtiyacının karşılanmasındaki rolü de büyüktür. Organizma için elzem olan bütün amino asitler süt proteinlerinde bulunmaktadır (1). Bir litre süt ya da bunun eş de-

ğerinde süt ürünü bir insanın günlük eizem amino asit ihtiyacının büyük bir miktarını karşılamaktadır.

Süt minerallerce özellikle kalsiyum, tiamin, riboflavin, A vitamini ve laktoz yönünden de oldukça zengin bir besindir (2,3). Kısaca süt; büyüme ve hayatın devamı için gerekli besin öğelerini tam ve dengeli bir şekilde bünyesinde bulundurması nedeniyle beslenmemizde büyük bir öneme sahiptir.

Ülkemizde sayıları giderek çoğalan üniversite gençliğinin sağlıklı ve başarılı olabilmesinde yeterli ve dengeli beslenmenin büyük bir rolü olduğu kuşkusuzdur.

MATERYAL ve METOD

Bu araştırma; Konya Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinden belirlenen 84 erkek ve 72 kız toplam 156 öğrenci üzerinde süt ve süt ürünlerinin tüketim sıklığı ve bu durumu etkileyen faktörleri saptamak amacıyla planlanmıştır. Araştırma materyalini toplama

mada anket formları kullanılmıştır. Anket formunda öğrencilerin süt ve süt ürünlerinin mevsime ve öğünlere göre tüketim sıklıkları ve sütün temin edilme yeri gibi sorular da yer almıştır. İstatistiki işlemler olarak da ki-kare (X^2) testi kullanılmıştır (4).

BULGULAR ve TARTIŞMA

Araştırma kapsamına alınan 156 deneğin % 21.15 i yurtda, % 78.85 i ise ailesiyle birlikte kalmaktadır. Öğrencilerin tümü süt ve süt ürünlerinin insan beslenmesi için önemli bir besin grubu olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir.

Deneklerin sütü temin ettikleri yerler araştırılmış, sokak sütçüsünden süt alanların oranı % 50.00, hem sokak sütçüsünden hem de satış yerinden alanların oranı % 36.54 olarak bulunmuş, yalnızca satış yerlerinden süt alanların oranı % 13.46 dir.

Araştırmaya alınan deneklerin süt ve süt ürünlerini tükettikleri öğünlere cinsiyete göre dağılımı Tablo 1'de olduğu gibidir.

Tablo 1. Deneklerin Süt ve Süt Ürünlerini Tükettikleri Öğünlere Cinsiyete Göre Dağılımı

		Sabah		Kuşluk		Öğle		İkinci		Akşam		Belirsiz		Toplam	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Süt	Erkek	65	77.38	2	2.38	2	2.38	—	—	7	8.34	8	9.52	84	100.00
	Kız	42	58.33	4	5.56	1	1.39	1	1.39	19	26.39	5	6.94	72	100.00
B. Peynir	Erkek	75	89.29	3	3.56	1	1.20	—	—	—	—	5	5.95	84	100.00
	Kız	66	91.66	—	—	1	1.39	2	2.78	2	2.78	1	1.39	72	100.00
Kaşar	Erkek	32	38.09	1	1.20	2	2.38	2	2.38	2	2.38	45	53.57	84	100.00
	Kız	53	73.61	—	—	1	1.39	6	8.33	2	2.78	10	13.89	72	100.00
Tulum	Erkek	41	48.81	—	—	4	4.76	2	2.38	2	2.38	35	41.67	84	100.00
	Kız	55	76.38	2	2.78	—	—	2	2.78	3	4.17	10	13.89	72	100.00
Krem Pey.	Erkek	15	17.85	—	—	5	5.95	1	1.20	—	—	63	75.00	84	100.00
	Kız	43	59.72	2	2.78	2	2.78	3	4.17	2	2.78	20	27.77	72	100.00
İthal Pey.	Erkek	12	14.28	—	—	4	4.76	2	2.38	1	1.20	65	77.38	84	100.00
	Kız	41	56.94	1	1.39	6	8.33	1	1.39	2	2.78	21	29.17	72	100.00
Yoğurt	Erkek	10	11.90	—	—	58	69.05	1	1.20	7	8.33	8	9.52	84	100.00
	Kız	5	6.94	2	2.78	45	62.50	3	4.17	12	16.67	5	6.94	72	100.00
Ayran	Erkek	2	2.38	3	3.57	65	77.38	—	—	9	10.72	5	5.95	84	100.00
	Kız	3	4.17	1	1.39	42	58.33	10	13.89	11	15.28	5	6.94	72	100.00
Tereyağ	Erkek	55	65.47	—	—	17	20.24	1	1.20	4	4.76	7	8.33	84	100.00
	Kız	47	65.27	1	1.39	17	23.61	3	4.17	2	2.78	2	2.78	72	100.00
Kaymak	Erkek	24	28.57	1	1.20	14	16.67	7	8.33	8	9.52	30	35.71	84	100.00
	Kız	25	34.72	1	1.39	16	22.22	10	13.89	8	11.11	12	16.67	72	100.00
Dondurma	Erkek	1	1.20	2	2.38	42	50.00	6	7.14	12	14.28	21	25.00	84	100.00
	Kız	—	—	—	—	38	52.78	24	33.34	5	6.94	5	6.94	72	100.00
Muhallebi	Erkek	1	1.20	—	—	19	22.67	6	7.14	25	29.76	33	39.28	84	100.00
	Kız	—	—	—	—	29	40.28	14	19.44	23	31.95	6	8.33	72	100.00
Kakaolu Tatlılar	Erkek	1	1.20	—	—	18	21.43	2	2.38	28	33.33	35	41.66	84	100.00
	Kız	1	1.39	—	—	23	31.94	13	18.06	24	33.33	11	15.28	72	100.00

Görüldüğü gibi kız ve erkek öğrenciler tarafından süt en fazla sabah kahvaltısında tüketilmektedir. Her iki cins tarafından kahvaltıda en çok yenen peynir çeşidi beyaz peynir olup süt tüketiminden de oldukça yüksektir (erkek % 89.29, kız % 91.66). Beyaz peynirden sonra en fazla tüketimi olan çeşit tulum peyniridir.

Tereyağı ve kaymakta en fazla sabah kahvaltısında tüketilmektedir. Yoğurt, ayran ve dondurma her iki cins tarafından da öğle yemeğinde, kakaolu tatlıların tüketimi ise en fazla akşam vaktinde olmaktadır. Lise öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada, öğrencilerin ara öğünlerde tükettikleri yiyecek ve içecekler araştırılmış, deneklerin % 23.3 ünün ara öğünlerde süt ve ayran içtikleri belirlenmiştir (5).

Araştırma kapsamına alınan deneklerin süt ve süt ürünlerinin yaz mevsiminde tüketim sıklığının cinsiyetine göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2'den de görüldüğü gibi kız deneklerin % 41.67'i erkek deneklerin % 45.24'ü sütü yaz aylarında seyrek olarak tüketmektedir. Aromalı süt tüketimi de oldukça düşüktür.

Peynir tüketimine bakacak olursak en çok tüketimi olan çeşit beyaz peynirdir. Kız deneklerin % 65.26'ı erkek deneklerin % 42.86'ı hergün beyaz peynir tüketmektedir. Kaşar, tulum, krem peynir ve ithal peynirin tüketimi oranı en fazla seyrek tüketimde toplanmıştır.

Yoğurt yaz aylarında kız denekler tarafından daha çok (% 61.11) hergün, erkek denekler ise en fazla (% 51.19) haftada bir kaç kez tüketilmektedir. Ayran her iki cins tarafından da en fazla hergün tüketilmektedir, oranları da birbirine yakın değerlerdedir.

Kız deneklerin % 41.66'ı seyrek, erkek deneklerin % 45.24'ü ise hergün tereyağ tüketmektedir. Yaz mevsiminde kaymak her iki cins

tarafından da seyrek olarak tüketilmektedir. Dondurma kız denekler tarafından % 54.17 oranla en çok hafta da bir kaç kez, erkek deneklerin ise % 44.04'ü ise seyrek tüketim sıklığında toplanmıştır. Muhallebi ve kakaolu tatlılar da her iki cins tarafından en fazla seyrek olarak tüketilmektedir.

Yaz mevsiminde süt ve süt ürünleri, tüketimine cinsiyetin etkisi istatistiksel olarak incelenmiş; süt, aromalı süt, kaşar, tulum peyniri, tereyağı, ayran, kaymak, dondurma, muhallebi, kakaolu tatlılar üzerinde hiç bir etkisi bulunamamıştır ($P > 0.05$). Yoğurt, beyaz peynir, ithal peyniri üzerinde cinsiyetin önemli etkisi olduğu belirlenmiştir ($P < 0.05$). Yüksek öğrenimde okuyan öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarda süt ve süt ürünlerinin günlük önerilen miktarların çok altında tüketildiği ortaya çıkarılmıştır (5,6).

Deneklerin süt ve süt ürünlerinin kış mevsiminde tüketim sıklığının cinsiyete göre dağılımı Tablo 3 de gösterilmiştir.

Kış aylarında süt her iki cins tarafından da seyrek olarak tüketilmektedir. Bu oranlar kız deneklerde % 50.00 iken, erkek deneklerde % 54.76 dır. Aromalı süt tüketimi de en fazla seyrek tüketim sıklığında toplanmıştır.

Peynir çeşitleri içinde hergün en çok tüketimi olan çeşit beyaz peynirdir. Kız deneklerin % 73.61'i erkek deneklerin % 46.43'ü beyaz peyniri hergün tüketmektedir. Beyaz peyniri sırasıyla; tulum, kaşar, krem ve ithal peyniri izlemektedir. Kış aylarında yoğurt ve ayran her iki cins tarafından da hafta da bir kaç kez tüketilmektedir.

Tereyağının tüketim sıklığı erkek ve kız deneklerde birbirine yakın değerlerde olup, en yüksek oran seyrek tüketimde toplanmıştır. Kaymak, dondurma, muhallebi, kakaolu tatlılar her iki cins tarafından da kış aylarında seyrek olarak tüketilmektedir.

Tablo 2. Deneklerin Süt ve Süt ürünlerinin Yaz Mevsiminde Tüketim Sıklığının Cinsiyete Göre Dağılımı

		Hergün		Haftada bir kaç kez		Seyrek		Toplam		Önemlilik P
		S	%	S	%	S	%	S	%	
Süt	Kız	12	16.66	30	41.67	30	41.67	72	100.00	> 0.05
	Erkek	12	14.30	34	40.45	38	45.24	84	100.00	
Aromalı Süt	Kız	2	2.73	11	15.28	59	81.94	72	100.00	> 0.05
	Erkek	1	1.19	6	7.14	77	91.67	84	100.00	
B. Peynir	Kız	47	65.28	11	15.28	14	19.44	72	100.00	> 0.05
	Erkek	36	42.86	33	39.29	15	17.85	84	100.00	
Kaşar	Kız	4	5.56	18	25.00	60	83.33	72	100.00	> 0.05
	Erkek	3	3.57	13	15.48	68	80.95	84	100.00	
Tulum	Kız	8	11.11	11	15.28	53	73.61	72	100.00	> 0.05
	Erkek	7	8.33	14	16.67	63	75.00	84	100.00	
Krem Pey.	Kız	4	5.56	4	5.56	64	88.88	72	100.00	—
	Erkek	—	—	5	5.95	79	94.05	84	100.00	
İthal Pey.	Kız	7	9.72	5	6.95	60	83.33	72	100.00	> 0.05
	Erkek	1	1.19	5	5.95	78	92.86	84	100.00	
Yoğurt	Kız	44	61.11	23	31.94	5	6.95	72	100.00	> 0.05
	Erkek	30	35.71	43	51.19	11	13.10	84	100.00	
Ayran	Kız	34	47.22	23	31.95	15	29.83	72	100.00	> 0.05
	Erkek	40	47.62	34	40.48	10	11.90	84	100.00	
Tereyağ	Kız	22	30.56	20	27.78	30	41.66	72	100.00	> 0.05
	Erkek	38	45.24	24	28.57	22	26.19	84	100.00	
Kaymak	Kız	7	9.72	19	26.89	46	63.89	72	100.00	> 0.05
	Erkek	4	4.76	17	20.24	63	75.00	84	100.00	
Dondurma	Kız	14	19.44	39	54.17	19	26.39	72	100.00	> 0.05
	Erkek	13	15.48	34	40.48	37	44.04	84	100.00	
Muhallebi	Kız	3	4.17	22	30.56	47	65.27	72	100.00	> 0.05
	Erkek	1	1.19	23	27.38	60	71.43	84	100.00	
Kakaolu	Kız	2	2.78	23	31.94	47	65.28	72	100.00	> 0.05
	Erkek	2	2.38	18	21.43	64	76.19	84	100.00	

Kış mevsiminde süt ve süt ürünleri tüketimine cinsiyetin etkisi istatistiksel olarak incelenmiş; yoğurt, muhallebi, beyaz peyniri, kaymak tüketim sıklığı üzerine etkisi önemli bulunmuştur ($P < 0.05$). Süt, aromalı süt, tulum, krem peyniri, tereyağı, ayran, dondurma tüketim sıklığı üzerinde cinsiyetin hiç bir rolü olmadığı saptanmıştır ($P > 0.05$). Bir araştırma sonucuna göre; içilen süt miktarının düşük olmasının nedeni olarak çalışmanın kış ayında yapılması gösterilmiştir (7).

Tablo incelendiğinde, deneklerin % 28.94 ü fiyatı nedeniyle % 26.32 i sevmediği için sütü yaz mevsiminde seyrek tüketirken, kış mevsiminde ise seyrek tüketme nedeniyle alışkanlık olmadığı için ve fiyat faktörleri başta gelmektedir. Her iki mevsimde de beyaz, tulum, kaşar ve ithal peyniri fiyatı nedeniyle seyrek olarak tükettikleri belirlenmiştir.

Yoğurt % 36.35 oranla yazın başka besin tercih edildiği, % 30.00 oranla kışın alışkanlık olmadığı için seyrek tüketme nedeni olarak gösterilmiştir.

Ayran, tereyağı, kaymak her iki mevsimde de seyrek tüketilmesinin nedeni olarak en fazla başka besin tercih edilmesi gelmektedir.

Tablo 3. Deneklerin Süt ve Süt Ürünlerinin Kış Mevsiminde Tüketim Sıklığının Cinsiyete Göre Dağılımı

		Hergün		Haftada bir kaç kez		Seyrek		Toplam		Önemlilik P
		S	%	S	%	S	%	S	%	
		Süt	Kız	8	11.11	28	38.89	36	50.00	
	Erkek	6	7.14	32	38.10	46	54.76	84	100.00	
Aromalı Süt	Kız	1	1.39	10	13.89	61	84.72	72	100.00	> 0.05
	Erkek	8	9.52	12	14.29	64	76.19	84	100.00	
Beyaz Peynir	Kız	53	73.61	11	15.28	8	11.11	72	100.00	< 0.05
	Erkek	39	46.43	32	38.10	13	95.23	84	100.00	
Kaşar	Kız	8	11.11	9	12.50	55	76.30	72	100.00	> 0.05
	Erkek	11	13.09	12	14.29	61	72.62	84	100.00	
Krem Pey.	Kız	2	2.78	5	6.94	65	90.28	72	100.00	> 0.05
	Erkek	1	1.20	3	3.57	80	15.47	84	100.00	
İthal Pey.	Kız	2	2.28	2	2.78	68	94.44	72	100.00	—
	Erkek	—	—	14	16.67	70	83.33	84	100.00	
Tulum	Kız	13	18.06	16	22.22	43	59.72	72	100.00	> 0.05
	Erkek	10	11.90	23	27.38	51	60.72	84	100.00	
Yoğurt	Kız	19	26.39	44	61.11	9	12.50	72	100.00	< 0.05
	Erkek	11	13.09	53	63.10	20	23.81	84	100.00	
Ayran	Kız	12	16.67	43	59.72	17	23.61	72	100.00	> 0.05
	Erkek	11	13.40	45	53.57	28	33.33	84	100.00	
Tereyağ	Kız	25	34.72	18	25.00	29	40.28	72	100.00	> 0.05
	Erkek	28	33.33	19	22.62	37	44.05	84	100.00	
Kaymak	Kız	4	5.56	19	26.39	49	68.05	72	100.00	< 0.05
	Erkek	1	1.20	6	7.14	77	91.66	84	100.00	
Dondurma	Kız	3	4.17	6	8.33	63	87.50	72	100.00	> 0.05
	Erkek	1	1.20	17	20.24	66	78.57	84	100.00	
Muhallebi	Kız	2	2.78	21	29.17	49	68.05	72	100.00	< 0.05
	Erkek	11	13.40	14	16.67	59	70.23	84	100.00	
Kakaolu Tatlılar	Kız	3	4.17	14	19.44	55	76.39	72	100.00	—
	Erkek	—	—	21	25.00	63	75.00	84	100.00	

Dondurma yazın % 32.43 oranla fiyatı, % 25.76 oranla kışın başka besin tercihi nedeniyle seyrek tüketilmektedir. Muhallebinin her iki mevsimde de seyrek tüketilme nedenine en fazla alışkanlık olmaması gösterilmiştir. Kakaolu tatlılarda ise seyrek tüketilme nede-

nine en fazla oranda fiyat ve alışkanlık olmaması gösterilmiştir.

Tablo 4. de süt ve süt ürünlerini seyrek tüketen erkek deneklerin, seyrek tüketme nedenlerinin mevsimlere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4. Süt ve Süt Ürünlerini Seyrek Tüketen Erkek Demeklerin Seyrek Tüketme Nedenlerinin Mevsimlere Göre Dağılımı

	Cevapsız		Sevmiyor		Fiat		Alışkenlik		Baska Besin		Rahatsız-		Fazla		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Süt	6	15.79	10	26.32	11	28.94	7	18.42	4	10.53	—	—	—	—	28	100.00
Yaz	5	10.87	10	21.74	13	28.26	13	28.26	5	10.87	—	—	—	—	46	100.00
Kış	3	20.00	3	20.00	7	46.67	2	13.33	—	—	—	—	—	—	15	100.00
B. Peymir	1	7.69	1	7.69	8	61.54	2	15.39	1	7.69	—	—	—	—	13	100.00
Yaz	7	10.29	9	13.24	33	48.53	12	17.65	5	7.35	2	2.94	2	2.94	68	100.00
Kış	3	4.92	9	14.75	30	49.18	11	18.03	4	6.56	2	3.28	2	3.28	61	100.00
Tulum	13	20.63	12	19.05	20	31.75	11	17.46	6	9.52	1	1.59	—	—	63	100.00
Yaz	10	19.61	8	15.69	19	37.25	10	19.61	4	7.84	—	—	—	—	51	100.00
Kış	8	10.13	17	21.52	22	27.85	25	31.65	4	5.06	1	1.76	2	2.53	79	100.00
Krem. Pey.	9	11.25	17	21.25	20	25.00	28	35.00	3	3.75	—	—	3	3.75	80	100.00
Yaz	10	12.82	19	24.36	22	28.21	20	25.64	6	7.69	—	—	1	1.28	78	100.00
Kış	7	10.00	20	28.57	19	27.14	21	30.00	3	4.29	—	—	—	—	70	100.00
Yoğurt	3	27.27	1	9.10	1	9.10	2	18.18	4	36.35	—	—	—	—	11	100.00
Yaz	1	5.00	3	15.00	5	25.00	6	30.00	4	20.00	—	—	1	5.00	20	100.00
Kış	3	30.00	1	10.00	—	—	1	10.00	4	40.00	—	—	1	10.00	10	100.00
Ayran	2	7.14	2	7.14	7	25.00	7	25.00	8	28.57	1	3.57	1	3.57	28	100.00
Kış	4	18.18	3	13.64	4	18.18	5	22.73	6	27.27	—	—	—	—	22	100.00
Tereyağ	2	5.41	3	8.11	12	32.43	6	16.22	12	32.43	1	2.70	1	2.70	37	100.00
Yaz	11	17.46	11	17.46	10	15.87	11	17.46	12	19.05	4	6.35	4	6.35	63	100.00
Kış	6	7.79	12	15.58	16	20.78	12	15.58	20	25.97	3	3.90	8	10.40	77	100.00
Dondurma	6	16.22	6	16.22	12	32.43	7	18.91	6	16.22	—	—	—	—	37	100.00
Yaz	3	4.54	7	10.61	14	21.21	16	24.24	17	25.76	6	9.10	3	4.54	66	100.00
Kış	12	20.00	14	23.33	12	20.00	15	25.00	5	8.33	—	—	2	3.34	60	100.00
Muhallebi	6	10.17	12	20.34	10	16.95	16	25.00	5	7.81	—	—	3	4.69	64	100.00
Kakaolu	9	14.06	14	21.88	17	26.56	16	25.40	6	9.52	—	—	2	3.17	63	100.00
Tatlılar	8	12.7	16	25.40	15	23.81	18	30.51	9	15.25	1	1.70	3	5.08	59	100.00

Tablo 5. Süt ve Süt Ürünlerini Seyrek Tüketen Kız Deneklerin Seyrek Tüketme Nedenlerinin Mevsimlere Göre Dağılımı

	Cevapsız		Seymiyor		Fiat		Alışkanlık Yok		Başka Besin Tercihli		Rahatsızlık Verir		Fazla Kalori		Toplam		
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
Süt	Yaz	11	36.67	8	26.67	1	3.33	7	23.33	3	10.00	—	—	—	—	30	100.00
	Kış	12	33.33	8	22.22	1	2.79	12	33.33	3	8.33	—	—	—	—	36	100.00
B. Peynir	Yaz	8	57.15	1	7.14	1	7.14	2	14.29	1	7.14	1	7.14	—	—	14	100.00
	Kış	5	62.50	1	12.5	1	12.5	1	12.5	—	—	—	—	—	—	8	100.00
Kaşar	Yaz	28	46.67	7	11.66	17	28.33	6	10.00	1	1.67	—	—	1	1.67	60	100.00
	Kış	24	43.64	7	12.73	18	32.73	5	9.09	1	1.81	—	—	—	—	55	100.00
Tulum	Yaz	25	47.17	13	24.53	7	13.21	5	9.43	2	3.77	—	—	1	1.89	53	100.00
	Kış	19	44.18	14	32.56	6	13.95	3	6.98	1	2.33	—	—	—	—	43	100.00
Krem. Pey.	Yaz	17	26.56	25	39.06	3	4.69	18	28.13	—	—	—	—	1	1.56	64	100.00
	Kış	16	24.62	28	43.05	4	6.15	16	24.62	—	—	—	—	1	1.53	65	100.00
İthal P.	Yaz	13	21.66	25	41.67	2	3.33	18	30.00	—	—	1	1.67	1	1.67	60	100.00
	Kış	21	30.88	27	39.71	3	4.41	16	23.53	—	—	—	—	1	1.47	68	100.00
Yoğurt	Yaz	1	20.00	1	20.00	1	20.00	—	—	1	20.00	1	20.00	—	—	5	100.00
	Kış	5	55.55	1	11.11	2	22.22	—	—	—	—	1	11.11	—	—	9	100.00
Ayran	Yaz	10	66.67	1	6.67	1	6.67	—	—	3	20.00	—	—	—	—	15	100.00
	Kış	12	70.60	1	5.88	1	5.88	2	11.76	1	5.88	—	—	—	—	17	100.00
Kaymak	Yaz	13	28.26	9	19.57	6	13.04	11	23.91	1	2.18	—	—	6	13.04	46	100.00
	Kış	11	22.45	12	24.49	8	16.33	11	22.45	1	2.04	2	4.08	4	8.16	49	100.00
Dondurma	Yaz	10	52.63	2	10.53	3	15.79	—	—	1	5.26	3	15.79	—	—	19	100.00
	Kış	34	53.97	6	9.52	8	12.70	6	9.52	2	3.17	6	9.52	1	1.60	63	100.00
Muhallebi	Yaz	15	31.91	14	29.79	2	4.26	9	19.15	1	2.12	4	8.51	2	4.26	47	100.00
	Kış	20	40.82	11	22.45	2	4.08	10	20.41	2	4.08	3	6.12	1	2.04	49	100.00
Kakaolu Tatlılar	Yaz	25	23.19	8	17.02	5	10.64	2	4.26	2	4.26	1	2.12	4	8.51	47	100.00
	Kış	26	47.27	11	20.00	4	7.27	10	18.18	2	3.64	1	1.82	1	1.82	55	100.00
Tereyağ	Yaz	21	70.00	4	13.34	3	10.00	—	—	1	3.33	—	—	—	—	30	100.00
	Kış	16	55.17	5	17.24	8	27.59	—	—	—	—	—	—	1	3.45	29	100.00

Kız deneklerin süt ve süt ürünlerini seyrek tüketme nedenlerinin mevsimlere göre dağılımı Tablo 5'de olduğu gibidir.

Görüldüğü gibi süt her iki mevsimde de % 55 - 60 oranında sevilmediği için ve alışkanlık olmadığı için seyrek tüketme nedeni olarak gösterilmiştir. Beyaz peyniri seyrek tüketen kız deneklerin bir çoğu her iki mevsimde de seyrek tüketme nedenine bir cevap verememişlerdir (% 57.15, % 62.50). Tulum, krem ve ithal peynirleri seyrek olarak tüketmenin başlıca faktörü sevilmemeleridir. Yoğurt ve ayranı seyrek tüketenler çok azdır. Bunların çoğu da seyrek tüketme nedenine bir cevap verememişlerdir.

Kaymak tüketiminde her iki mevsimde de alışkanlığın olmaması (% 23.91, % 22.45) en başta gelen nedenler arasındadır. Dondurmanın seyrek tüketilmesine deneklerin yarısı cevap vermemiş olup, cevap verenler içinde % 15.79 oranla yazın, % 12.70 oranla kışın fiyatı neden olarak gösterilmiştir.

Muhallebi ve kakaolu tatlıların seyrek tüketilme nedenine deneklerin çoğunluğu cevap verememişlerdir. Bu ürünlerin seyrek tüketil-

mesinde ikinci faktör olarak sevilmemeye nedeni gelmektedir. Tereyağını seyrek tüketme nedenine deneklerin % 55.17 i kış, 3/4 ü ise yaz mevsiminde herhangi bir neden belirtmemişlerdir.

SONUÇ

Araştırma bulguları, öğrencilerin hepsi süt ve süt ürünlerinin insan beslenmesindeki rolünü bildiklerini göstermiştir. Buna rağmen, erkek öğrencilerin yaz ve kış mevsiminde süt ve süt ürünlerini daha çok alışkın olmamak ve fiyatının yüksekliği nedeniyle seyrek tükettikleri anlaşılmıştır. Kız öğrencilerin çoğunluğu her iki mevsimde de seyrek tüketme nedenine herhangi bir cevap verememişlerdir. Cevap verenler ise süt ve süt ürünlerini seyrek olarak tüketmelerine neden olarak sevmemeyi göstermişlerdir. Gerek erkek öğrencilerin alışkın olmamak, gerekse kız öğrencilerin sevmeme gibi nedenlerle süt ve süt ürünlerini seyrek tükettikleri, çocukluk dönemlerinde bu gıdalarla yeterince beslenmediklerinden beslenme alışkanlıklarının bu şekilde alışmasının sonucudur. Öğrencilerin bu konuda eğitilmeleri yararlı olabilir.

KAYNAKLAR

1. Baysal, A., ve ark. 1985: Besinlerin Bileşimleri. Türkiye Diyetisyenler Derneği Yayını: 1, Ankara.
2. Baysal, A. 1984: Beslenme. Hacettepe Üniversitesi Yayınları A/13, Ankara,
3. Baysal, A. 1985: Genel Beslenme Bilgisi. Hatipoğlu Yayınları: 14, Ders Kitapları Dizisi: 08, Ankara,
4. Sumbüloğlu, K. 1978: İstatistik. Matis Yayınları: 3, Çağ Matbaası, Ankara.
5. Arslan, P., Pekcan, G. 1986: Yurtta Kalan Yüksek Öğrenim Gençlerinin Beslenme Durumları ve Sorunları. Diabet Yılığ-5, Sayı 4: 161 - 172.
6. Işıksoluğu, M.K. 1986: Yüksek Öğrenim Yapan Kız Öğrencilerin Beslenme Durumu ve Buna Beslenme Eğitiminin Etkisi. Beslenme ve Diyet Dergisi, 15: 55 - 70.
7. Güneşli, U., Yücecan, S. 1986: Farklı Sosyo Ekonomik Bölgelerdeki Lise Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları ve Sorunları. Diabet Yılığ-5, Sayı 4: 227 - 243.